Zeynep binti Cahş'ın nikâhı meselesi

Kadriye Tokdemir: "Zeyneb binti Cahş kimdir?"

PEYGAMBER EFENDİMİZ'İ (ASM) ÜZEN BOŞANMA

Zeyneb Binti Cahş, şahsında bir cahiliye âdetinin hükümden kaldırıldığı; Peygamber Efendimiz'in (asm) ahlâk, edep ve zekâ timsali pak zevcelerinden.

Peygamber Efendimiz'in (asm) halası Ümeyme'nin kızı.

Peygamber Efendimiz (asm) bu halası kızını bizzat dünürcülüğünü kendisi yaparak evlâtlığı bulunan Zeyd ibni Harise ile evlendirmişti. Oysa ne Zeynep, ne de Zeyneb'in ailesi bu evliliğe razı değillerdi. Fakat Peygamber Efendimiz'i (asm) kıramamışlardı.

Evliliklerinin üzerinden henüz bir yıl geçmişti ki, Hazret-i Zeyd (ra) Peygamber Efendimiz'e (asm) gelerek:
"Ya Resulallah! Ben eşimden ayrılmak istiyorum" dedi.
Peygamber Efendimiz (asm) de:
"Eşini elinde tut! Onu boşama! Allah'tan kork!" buyurdu.1

Fakat Hazret-i Zeyd (ra), kendini Hazret-i Zeyneb'e (r.anha) denk bulmuyordu. Onunla evli bulunmaktan son derece rahatsızdı. Aralarında mizaç farklılıkları vardı. Bu yüzden manevi geçimsizlik yaşıyorlardı.

Nihayet onu boşadı.

Yürümeyen bu evlilik Peygamber Efendimiz'i (asm) çok üzdü. Ailesi ve akrabaları da buna çok üzülmüşlerdi.

ZEYNEB'İN (R.AnhÂ) NİKÂHINDA ALLAH'IN EMRİ VAR

Hazret-i Zeyneb'in (r.anha) Zeyd'den boşandığı günden itibaren dört ay geçmişti. İddet süresi henüz bitmişti.

Bir gün Peygamber Efendimiz (asm) Hazret-i Âişe (r.anha) ile oturup sohbet ettikleri bir sırada, kendisine her zaman gelen ve ümmetin birçok derdine şifa olan

ayetlerden üç-dört tanesi iniverdi. Mealen şu ayetler indi:

“Hani sen, Allah’ın nimetlendirdiği ve senin de nimet verip beslediğin kimseye, ‘Eşini nikâhında tut; Allah’tan korkup (yanlış bir karar vermekten) sakın!’ diyordun da Allah’ın açığa vuracağı şeyi içinde gizliyordun; insanlardan endişe ediyordun. Hâlbuki Allah, kendisinden korkup sakınmana daha lâyıktır. Zeyd o eşiyle ilişkisini kestiğinde, biz onu sana nikâhladık; tâ ki oğullukları eşleriyle ilişkilerini kesince onlarla evlenme hususunda mü’minler üzerine bir vebal ve sakınca olmasın. Allah’ın emri mutlaka yerine gelir.”

“Allah’ın, kendisine farz kıldığı şeyleri yerine getirmesi konusunda peygambere bir vebal yoktur. Daha önce gelip geçen peygamberler hakkında da Allah’ın kanunu böyledir. Allah’ın emri, kesinleşmiş bir hükümdür.”

“Muhammed, sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat o, Allah’ın Resulü ve nebilerin sonuncusudur. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir.”2

Ayetlerin nüzulü bitince Peygamber Efendimiz (asm), hemen yanı başında bulunan Hazret-i Aişe’ye (r.anha) şöyle buyuruyor:

“Allah’ın, bana kendisini nikâhladığını Zeyneb’e kim söyler?”

Görüldüğü gibi, Hazret-i Zeyneb’i bizzat Cenab-ı Hak Kendisi, Peygamber Efendimiz’e (asm) nikâhlamıştır. Bu nikâh, Bediüzzaman’ın ifadesiyle, örfün ve geleneklerin çok ötesinde, bir akd-i semavidir. Allah’ın fiiliyle ve emriyledir. Peygamber Efendimiz (asm) sadece emre boyun eğmiştir. –Hâşâ- Nefsânî bir tasarruf değildir.

BU NİKÂHIN MÜHİM HİKMETİ

Bediüzzaman Hazretlerine göre bu ayet-i kerimenin manası şöyledir: “Peygamber rahmet-i İlahiye hesabıyla size şefkat eder, pederane muamele eder ve risalet namına siz onun evlâdı gibisiniz. Fakat şahsiyet-i insaniye itibariyle pederiniz değildir ki, sizden zevce alması münasip düşmesin? Ve sizlere ‘oğlum’ dese, ahkâm-ı şeriat itibariyle siz onun evlâdı olamazsınız!..”3

İŞİN ÖZÜ ŞUDUR

Cahiliye dönemi âdetine göre evlâtlıkların boşadıkları hanımlarla baba konumunda bulunan kişilerin evlenmeleri yasaktı. Evlâtlık sahipleri, evlâtlıkların babası sayılıyordu. Bu ise gerçekte doğru değildi ve nesillerin kaosuna sebebiyet verirdi. Her yanlış âdeti değiştiren ve yerine doğru hükümler getiren İlahî inkılâbın, bu âdeti

değiştirmeden bırakması düşünülemezdi.

İşte İlahî inkılâb, bu cahiliye âdetini yanlış uygulamalara meydan verilmesin ve hüküm zihinlere iyice kazınsın diye, bizzat Resulullah'ın, Hazret-i Zeyneb'in ve Hazret-i Zeyd'in şahsında değiştirmiştir. Şu ayet bunu bildiriyor:

"Allah bir adamın içinde iki kalp yaratmamış; ziharda bulunduğunuz eşlerinizi anneleriniz kılmamış, evlâtlıklarınızı da öz oğullarınız yapmamıştır. Bunlar ağızlarınızda dolaşan lakırdılardan ibarettir. Allah hakkı söyler ve doğru yolu gösterir."4

Dipnotlar:
1- Tabakât, 8:101; Tirmizî, Sünen, 5:354; İbn-i Kesir, Tefsir, 3:491.
2- Ahzab Sûresi, 37,38, 40.
3- Mektubat, s. 29.
4- Ahzab Suresi: 4.